

УДК 339.5-047.44/.72(477:438:498:437:478)

Тоцька Олеся,
доктор економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0003-4748-2134,
e-mail: Totska.Olesia@vnu.edu.ua

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-02-90-98>

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ, РУМУНІЄЮ, СЛОВАЧЧИНОЮ ТА МОЛДОВОЮ: АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ

Метою статті є комплексний аналіз і прогнозування експортно-імпортних операцій з товарами між Україною та сусідніми країнами: Польщею, Румунією, Словаччиною і Республікою Молдова. Аналіз проводився на основі статистичних даних Державної служби статистики України за 2011–2021 рр. Для прогнозування показників зовнішньої торгівлі товарами України на три роки (2022–2024) використано метод екстраполяції трендів. Визначено, що найбільше товарів експортувалось до Польщі (від 3,8 до 7,7 %), найбільші частки в імпорті товарів належали також Польщі (від 3,9 до 7,6 %). Згідно прогнозних моделей, передбачається зростання експортно-імпортних операцій України з усіма аналізованими країнами. Найбільшу імовірність мають прогнозні показники експорту товарів до Польщі та Румунії.

Ключові слова: експорт, імпорт, товари, Україна, Польща, Румунія, Словаччина, Республіка Молдова.

**Totska Olesia,
D.Sc. (Economics), Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk**

FOREIGN TRADE IN UKRAINIAN GOODS WITH POLAND, ROMANIA, SLOVAKIA AND MOLDOVA: ANALYSIS AND FORECASTING

Introduction. Poland, Romania, Slovakia and the Republic of Moldova are Ukraine's geographical neighbors. The proximity of the location facilitates Ukraine's foreign trade with these countries. However, export-import operations with each neighboring country have their own characteristics and prospects. The purpose of the article is a comprehensive analysis and forecasting of export-import transactions with goods between Ukraine and neighboring countries: Poland, Romania, Slovakia and the Republic of Moldova. Results. The analysis was conducted on the basis of statistical data of the State Statistics Service of Ukraine for 2011–2021. The method of extrapolation of trends was used to forecast the indicators of foreign trade in goods of Ukraine for three years (2022–2024). Exports of goods from Ukraine to Poland were quite high: from 1,977.3 million dollars US in 2015 to 5,227.6 million dollars US in 2021; imports – from 2,324.0 million dollars US in 2015 to 4,958.8 million dollars US in 2021 Exports of goods from Ukraine to Romania were low: from 546.9 million dollars US in 2013 to 1,543.7 million dollars US in 2021; imports – from 318.2 million dollars US in 2015 to 1,117.2 million dollars US in 2011 Exports of goods from Ukraine to Slovakia were low: from 446.8 million dollars US in 2020 to 999.4 million dollars US in 2021; imports – from 346.3 million dollars US in 2015 to 1,143.4 million dollars US in 2020. Exports of goods from Ukraine to the Republic of Moldova were low: from 481.1 million dollars US in 2016 to 895.7 million dollars US in 2013; imports are even lower – from 41.2 million dollars US in 2015 to 125.9 million dollars USA in 2011. Conclusions. Among the analyzed countries, most goods were exported to Poland (from 3.8 to 7.7 %). The largest shares in imports of goods also belonged to Poland (from 3.9 to 7.6 %). According to the forecast models, the growth of export-import commodity operations of Ukraine with all analyzed countries is expected. However, the war on the territory of Ukraine may hinder their implementation. Forecasts of exports of goods to Poland and Romania are the most likely.

Keywords: export, import, goods, Ukraine, Poland, Romania, Slovakia, the Republic of Moldova.

Постановка проблеми та її значення. Польща, Румунія, Словаччина та Республіка Молдова є географічними сусідами України. Близькість розташування сприяє зовнішній торгівлі України з цими державами. Однак експортно-імпорتنі операції з кожною країною-сусідкою мають свої особливості та перспективи. Оскільки показники експорту й імпорту товарів займають найбільшу частку у структурі платіжного балансу України, то дослідження зовнішньоторговельних відносин України з різними державами світу, особливо європейськими, є, на нашу думку, доцільним і актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі наявна низка публікацій, присвячених дослідженню економічних аспектів транскордонного співробітництва України і її географічних сусідів. Так, Е. Кастакова та Д. Бебякова (2016) оцінили економічний вплив впровадження Поглибленої та всеохопної зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом (далі – ЄС) на зовнішню торгівлю Словаччини й України [1]; С. Коляденко й ін. (2020) здійснили аналіз та прогнозування українського аграрного експорту до країн ЄС, зокрема Польщі, Румунії, Словаччини [2]; С. Мороз й ін. (2017) оцінили сучасний стан і перспективи торговельних відносин між Україною та ЄС (Вишеградський вектор) [3]; Л. Нагьова й ін. (2018) проаналізували експортну торгівлю між Україною та країнами Вишеградської групи [4]; Н. Непрядкіна (2017) розглянула специфіку зовнішньої торгівлі послугами України з країнами Східної Європи [5]; В. Кушнірук і Т. Іваненко (2017) проаналізували тенденції та перспективи розвитку експорту й імпорту товарів і послуг підприємствами України на регіональному рівні [6]. Своєю чергою, автором (2021) було проаналізовано країни ЄС за обсягом товарообороту з Україною в 2020 р. [7].

Однак у цих публікаціях не було здійснено комплексного аналізу та прогнозування торгівлі товарами України із сусідніми країнами.

Мета статті – комплексний аналіз і прогнозування експортно-імпорتنих операцій з товарами між Україною та сусідніми країнами: Польщею, Румунією, Словаччиною і Республікою Молдова.

Викладення основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для прогнозування показників зовнішньої торгівлі товарами України використано метод екстраполяції трендів. Екстраполяція – поширення минулих і сучасних закономірностей, зв'язків і співвідношень на майбутнє. Тренд відображає тенденцію зміни явища в часі.

Прогнозування показників зовнішньої торгівлі України з сусідніми державами проводилося на три роки (2022–2024) на основі фактичних даних за одинадцять років (2011–2021). Для кожного показника було побудовано поліноміальну трендову модель вигляду:

$$y = a_2x^2 + a_1x + a_0,$$

де a_0, a_1, a_2 – константи, x – час.

На рисунках крім рівнянь тренду наведено також величини достовірності апроксимації R^2 (число від 0 до 1, що відображає близькість значень лінії тренда до фактичних даних; чим воно ближче до 1, тим точніше модель описує фактичні дані).

Зауважимо, що статистичні дані Державної служби статистики України [8] подано таким чином: за 2011–2014 рр. – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим (далі – АРК) і м. Севастополя;

2015–2016 рр. – без урахування тимчасово окупованої території АРК, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції;

2017–2021 рр. – без урахування тимчасово окупованої території АРК, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях.

Зовнішня торгівля товарами України з Польщею

Аналіз експортно-імпорتنих товарних операцій України з Польщею проведемо на основі табл. 1.

Таблиця 1

Зовнішня торгівля товарами України з Польщею (млн дол. США)

Рік	Загальний експорт товарів	Експорт товарів до Польщі	%	Загальний імпорт товарів	Імпорт товарів із Польщі	%	Баланс
2011	67 594,1	2 791,8	4,1	81 040,5	3 164,2	3,9	-372,4
2012	67 779,8	2 571,0	3,8	83 135,4	3 545,4	4,3	-974,3

2013	62 305,9	2 545,4	4,1	75 834,6	4 052,4	5,3	-1 507,0
2014	53 901,7	2 644,7	4,9	54 428,7	3 070,8	5,6	-426,2
2015	38 127,1	1 977,3	5,2	37 516,4	2 324,0	6,2	-346,7
2016	36 361,7	2 200,0	6,1	39 249,8	2 693,3	6,9	-493,3
2017	43 264,7	2 724,6	6,3	49 607,2	3 453,8	7,0	-729,2
2018	47 335,0	3 257,2	6,9	57 187,6	3 641,9	6,4	-384,7
2019	50 054,6	3 295,8	6,6	60 800,2	4 109,1	6,8	-813,2
2020	49 191,8	3 272,7	6,7	54 336,1	4 140,9	7,6	-868,2
2021	68 089,3	5 227,6	7,7	72 816,8	4 958,8	6,8	268,8
Прогнозні дані							
2022		5 511,7			5 542,3		
2023		6 440,6			6 282,7		
2024		7 485,6			7 117,8		

Джерело: Власний розрахунок на основі [8].

Експорт товарів з України в Польщу був доволі високим: від 1 977,3 млн дол. США в 2015 р. до 5 227,6 млн дол. США в 2021 р.; імпорт – від 2 324,0 млн дол. США в 2015 р. до 4 958,8 млн дол. США в 2021 р. Тобто в 2021 р. експортно-імпорتنі товарні операції України з Польщею досягнули свого піку за аналізований період. Імпорт в усі роки, окрім 2021, перевищував експорт. Найбільша різниця між експортом й імпортом спостерігалася в 2013 р. – на суму - 1 507,0 млн дол. США.

Частка експорту товарів до Польщі в загальній сумі експорту товарів була в межах від 3,8 до 7,7 %. Частка імпорту товарів із Польщі була майже ідентичною до частки експорту: від 3,9 до 7,6 %.

На рис. 1 відображено прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Польщею.

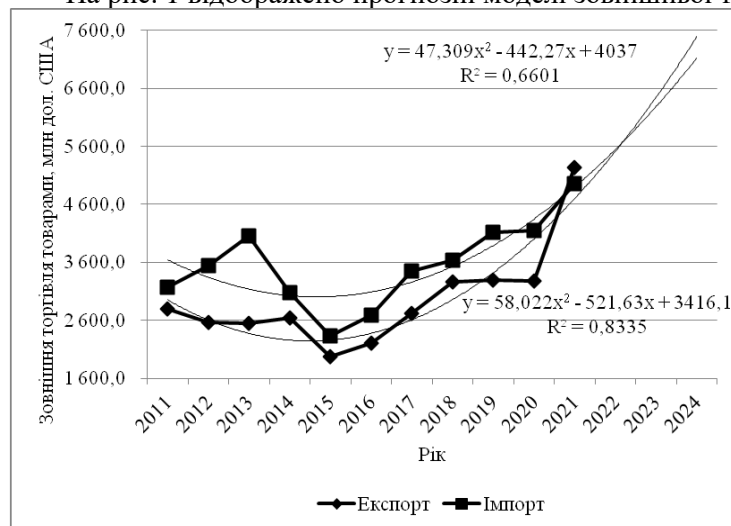

Рис. 1. Прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Польщею (млн дол. США)

Джерело: Сформовано автором на основі табл. 1.

Як видно з рис. 1 та прогнозних даних у табл. 1, обидві моделі передбачають збільшення експорту й імпорту в наступні три роки. Причому величини R^2 є доволі високими ($>0,6$), що пояснюється позитивною динамікою показників з 2016 р. (окрім експорту за 2020 р.).

Зовнішня торгівля товарами України з Румунією

Аналіз експортно-імпорتنих товарних операцій України з Румунією проведемо на основі табл. 2.

Таблиця 2

Зовнішня торгівля товарами України з Румунією (млн дол. США)

Рік	Загальний експорт товарів	Експорт товарів до Румунії	%	Загальний імпорт товарів	Імпорт товарів із Румунії	%	Баланс
2011	67 594,1	945,7	1,4	81 040,5	1 117,2	1,4	-171,5
2012	67 779,8	549,7	0,8	83 135,4	921,3	1,1	-371,6
2013	62 305,9	546,9	0,9	75 834,6	896,1	1,2	-349,2
2014	53 901,7	584,1	1,1	54 428,7	847,7	1,6	-263,6
2015	38 127,1	569,9	1,5	37 516,4	318,2	0,8	251,7
2016	36 361,7	717,0	2,0	39 249,8	380,7	1,0	336,2
2017	43 264,7	841,6	1,9	49 607,2	458,0	0,9	383,6
2018	47 335,0	932,6	2,0	57 187,6	511,1	0,9	421,5
2019	50 054,6	1 005,6	2,0	60 800,2	645,5	1,1	360,1
2020	49 191,8	1 081,0	2,2	54 336,1	682,4	1,3	398,5
2021	68 089,3	1 543,7	2,3	72 816,8	796,4	1,1	747,3
Прогнозні дані							
2022		1 757,0			1 019,5		
2023		2 076,4			1 254,8		
2024		2 434,4			1 531,7		

Джерело: Власний розрахунок на основі [8].

Експорт товарів з України в Румунію був невисоким: від 546,9 млн дол. США в 2013 р. до 1 543,7 млн дол. США в 2021 р.; імпорт – від 318,2 млн дол. США в 2015 р. до 1 117,2 млн дол. США в 2011 р. У 2011–2014 рр. імпорт перевищував експорт, з 2015 р. ситуація змінилася на протилежну. Найбільша різниця між експортом й імпортом спостерігалася в 2021 р. – на суму 747,3 млн дол. США.

Частка експорту товарів до Румунії в загальній сумі експорту товарів була в межах від 0,8 до 2,3 %. Частка імпорту товарів із Румунії була також невисокою: від 0,8 до 1,6 %.

На рис. 2 відображено прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Румунією.

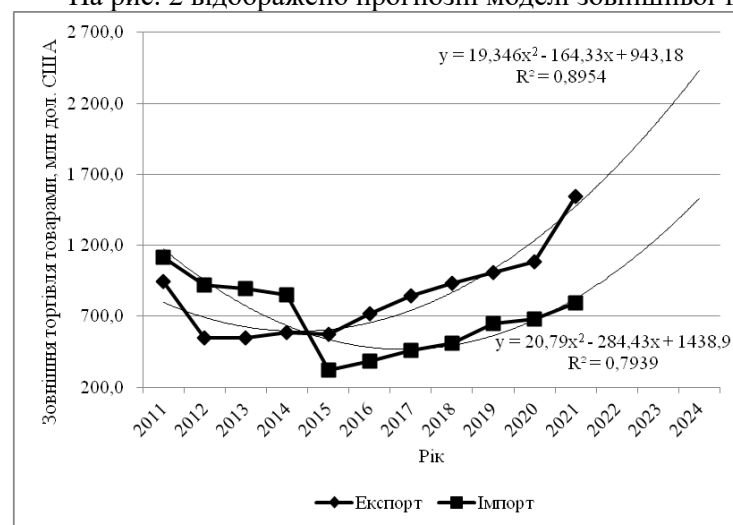

Рис. 2. Прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Румунією (млн дол. США)

Джерело: Сформовано автором на основі табл. 2.

Як видно з рис. 2 і прогнозних даних у табл. 2, обидві моделі передбачають збільшення експорту й імпорту в наступні три роки. Величини R^2 є точнішими, порівняно з Польщею ($>0,7$), що пояснюється позитивною динамікою показників з 2016 р.

Зовнішня торгівля товарами України зі Словаччиною

Аналіз експортно-імпортних товарних операцій України зі Словаччиною проведемо на основі табл. 3.

Таблиця 3

Зовнішня торгівля товарами України зі Словаччиною (млн дол. США)

Рік	Загальний експорт товарів	Експорт товарів до Словаччини	%	Загальний імпорт товарів	Імпорт товарів зі Словаччини	%	Баланс
2011	67 594,1	833,7	1,2	81 040,5	594,3	0,7	239,4
2012	67 779,8	665,2	1,0	83 135,4	580,1	0,7	85,0
2013	62 305,9	747,4	1,2	75 834,6	652,2	0,9	95,2
2014	53 901,7	670,2	1,2	54 428,7	426,9	0,8	243,2
2015	38 127,1	468,5	1,2	37 516,4	346,3	0,9	122,2
2016	36 361,7	471,4	1,3	39 249,8	434,9	1,1	36,5
2017	43 264,7	656,0	1,5	49 607,2	508,7	1,0	147,3
2018	47 335,0	863,9	1,8	57 187,6	525,9	0,9	338,0
2019	50 054,6	709,6	1,4	60 800,2	651,8	1,1	57,8
2020	49 191,8	446,8	0,9	54 336,1	1 143,4	2,1	-696,6
2021	68 089,3	999,4	1,5	72 816,8	923,0	1,3	76,4
Прогнозні дані							
2022		970,2			1 274,5		
2023		1 105,4			1 525,9		
2024		1 260,8			1 809,9		

Джерело: Власний розрахунок на основі [8].

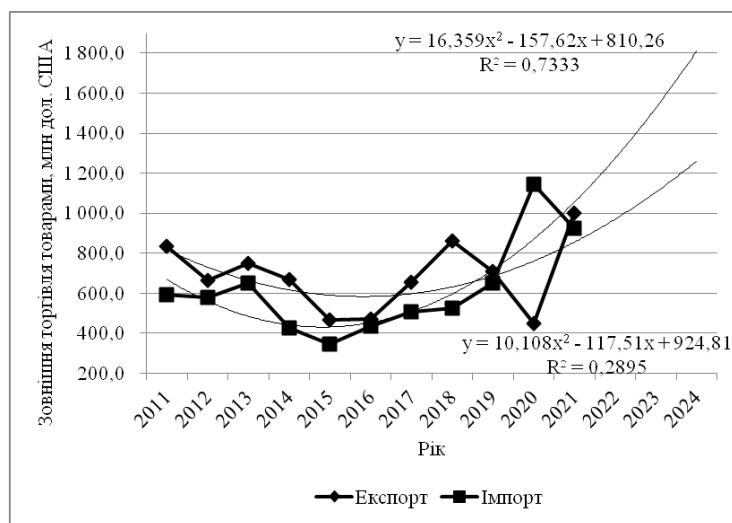

Рис. 3. Прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України зі Словаччиною (млн дол. США)

Джерело: Сформовано автором на основі табл. 3.

Експорт товарів з України в Словаччину був невисоким: від 446,8 млн дол. США в 2020 р. до 999,4 млн дол. США в 2021 р.; імпорт – від 346,3 млн дол. США в 2015 р. до 1 143,4 млн дол. США в 2020 р.

2020 р. Експорт перевищував імпорт в усі роки, окрім 2020 р. Найбільша різниця між експортом й імпортом спостерігалася в 2020 р. – на суму -696,6 млн дол. США.

Частка експорту товарів до Словаччини в загальній сумі експорту товарів була в межах від 0,9 до 1,8 %. Частка імпорту товарів зі Словаччини була також невисокою: від 0,7 до 2,1 %.

На рис. 3 відображено прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України зі Словаччиною

Як видно з рис. 3 і прогнозних даних у табл. 3, обидві моделі передбачають збільшення експорту в 2023–2024 рр. й імпорту в наступні три роки. Величина R^2 для експорту є невисокою ($>0,2$), а для імпорту значно більшою ($>0,7$).

Зовнішня торгівля товарами України з Республікою Молдова

Аналіз експортно-імпортних товарних операцій України з Республікою Молдова проведемо на основі табл. 4.

Таблиця 4

Зовнішня торгівля товарами України з Республікою Молдова (млн дол. США)

Рік	Загальний експорт товарів	Експорт товарів до Молдови	%	Загальний імпорт товарів	Імпорт товарів із Молдови	%	Баланс
2011	67 594,1	864,7	1,3	81 040,5	125,9	0,2	738,7
2012	67 779,8	812,4	1,2	83 135,4	114,7	0,1	697,7
2013	62 305,9	895,7	1,4	75 834,6	92,4	0,1	803,3
2014	53 901,7	743,6	1,4	54 428,7	61,9	0,1	681,8
2015	38 127,1	524,3	1,4	37 516,4	41,2	0,1	483,1
2016	36 361,7	481,1	1,3	39 249,8	47,6	0,1	433,5
2017	43 264,7	707,6	1,6	49 607,2	106,7	0,2	600,9
2018	47 335,0	789,2	1,7	57 187,6	118,1	0,2	671,1
2019	50 054,6	726,6	1,5	60 800,2	91,3	0,2	635,3
2020	49 191,8	679,6	1,4	54 336,1	74,1	0,1	605,5
2021	68 089,3	864,2	1,3	72 816,8	112,4	0,2	751,8
Прогнозні дані							
2022		941,1			136,2		
2023		1 057,9			160,5		
2024		1 193,7			188,6		

Джерело: Власний розрахунок на основі [8].

Експорт товарів з України в Республіку Молдова був невисоким: від 481,1 млн дол. США в 2016 р. до 895,7 млн дол. США в 2013 р.; імпорт ще меншим – від 41,2 млн дол. США в 2015 р. до 125,9 млн дол. США в 2011 р. Експорт в усі роки перевищував імпорт. Найбільша різниця між експортом й імпортом спостерігалася в 2013 р. – на суму 803,3 млн дол. США.

Частка експорту товарів до Республіки Молдова в загальній сумі експорту товарів була в межах від 1,2 до 1,7 %. Частка імпорту товарів із Республіки Молдова була ще меншою: від 0,1 до 0,2 %.

На рис. 4 відображено прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Республікою Молдова.

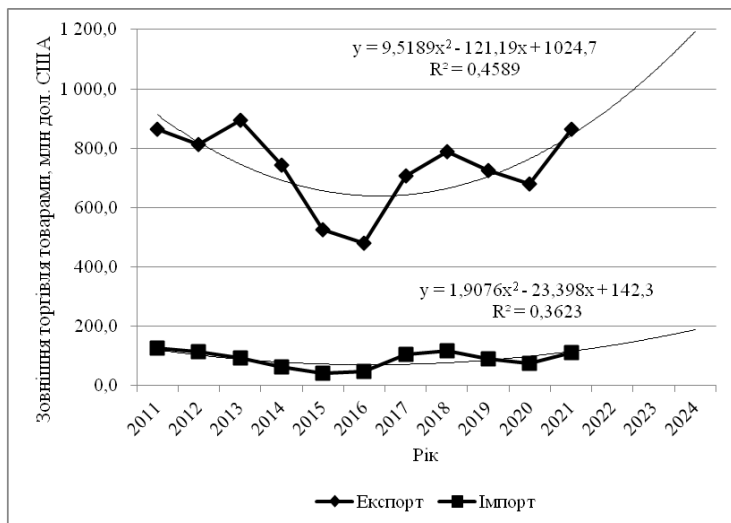

Рис. 4. Прогнозні моделі зовнішньої торгівлі товарами України з Республікою Молдова (млн дол. США)

Джерело: Сформовано автором на основі табл. 4.

Як видно з рис. 4 та прогнозних даних у табл. 4, обидві моделі передбачають збільшення експорту й імпорту в наступні три роки. Величини R^2 є невисокими ($>0,3$), що пояснюється неоднорідною динамікою показників у 2011–2021 рр.

Товарна структура зовнішньої торгівлі України.

Для повноти картини щодо зовнішньої торгівлі України доцільно розглянути і її товарну структуру. У 2021 р. найбільшу частку (понад 5 %) у загальному експорті займали такі товари: зернові культури (18,1 %); жири та олії тваринного або рослинного походження (10,3 %); руди, шлак і зола (10,5 %); чорні метали (20,5 %). Своєю чергою, в 2021 р. найбільшу частку (понад 5 %) у загальному імпорті займали такі товари: палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки (19,7 %); реактори ядерні, котли, машини (11 %); електричні машини (8,5 %); засоби наземного транспорту, крім залізничного (9,7 %) [9].

Щодо сусідніх країн, найбільше (≥ 10 % у загальному обсязі експорту товарів до певної країни) експортувалося таких товарів: до Польщі – руди, шлаки і зола (10,6 %), чорні метали (26,6 %); Румунії – руди, шлаки і зола (13,4 %), чорні метали (16,1 %), електричні машини (14,6 %); Словаччини – руди, шлаки і зола (47,8 %); Республіки Молдови – чорні метали (10 %), електричні машини (10,1 %).

Водночас найбільші величини (≥ 10 % у загальному обсязі імпорту товарів з певної країни) імпорту спостерігалися для таких товарів: з Польщі – засоби наземного транспорту крім залізничного (10,4 %); Румунії – електричні машини (17 %), засоби наземного транспорту крім залізничного (18,8 %); Словаччини – палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки (10,8 %), реактори ядерні, котли, машини (17,5 %), засоби наземного транспорту крім залізничного (23,5 %); Республіки Молдови – чорні метали (32,2 %) [10].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Серед аналізованих країн найбільше товарів з України експортувалось до Польщі (від 3,8 до 7,7 % загального експорту товарів). Найбільші частки в імпорті товарів до України належали також Польщі (від 3,9 до 7,6 % загального імпорту товарів). Згідно прогнозних моделей, передбачається зростання експортно-імпортних товарних операцій України з усіма аналізованими країнами. Однак війна на території України може завадити їх реалізації. Найбільшу імовірність мають прогнозні показники експорту товарів до Польщі та Румунії (величини R^2 побудованих для них трендових моделей $>0,8$). Для повноти дослідження доцільним є аналіз і прогнозування експортно-імпортних операцій із послугами між Україною та сусідніми країнами: Польщею, Румунією, Словаччиною, Республікою Молдова.

Джерела та література

1. Kastakova E., Bebiakova D. Estimated economic impact of the implementation of the DCFTA on the foreign trade of Slovakia and the Ukraine. *16-th international scientific conference proceedings on Globalization and its socio-economic consequences*, 5th – 6th October 2016, Rajecke Teplice, Slovak Republic. Zilina: GEORG, 2016. Part 2. P. 831–838.
2. Koliadenko S., Andreichenko A., Galperina L., Minenko S., Kovylyna M. Analysis and forecasting of Ukrainian agrarian exports to the EU countries. *Agricultural and resource economics-international scientific e-journal*. 2020. Vol. 6, No 3. P. 29–47.
3. Moroz S., Nagyova L., Bilan Y., Horska E., Polakova Z. The current state and prospects of trade relations between Ukraine and the European Union: the Visegrad vector. *ECONOMIC ANNALS-XXI*. 2017. Vol. 163, Issue 1–2. P. 14–21.
4. Nagyova L., Horakova M., Moroz S., Horska E., Polakova Z. The analysis of export trade between Ukraine and Visegrad countries. *E & M EKONOMIE A MANAGEMENT*. 2018. Vol. 21, Issue 2. P. 115–132.
5. Непрядкіна Н. В. Специфіка зовнішньої торгівлі послугами України з країнами Східної Європи. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2017. Вип. 6. С. 50–53.
6. Kushniruk V., Ivanenko T. Analysis of trends and prospects for development of export and import of goods and services by enterprises of Ukraine at the regional level. *Baltic journal of economic studies*. 2017. Vol. 3, No 5. P. 252–259.
7. Тоцька О. Л. ABC-аналіз країн ЄС за обсягом товарообороту з Україною в 2020 році. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. інт.-конф. з міжнар. участю*, 17 листоп. 2021 р. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 131–133.
8. Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами у 2011–2021 роках. *Державна служба статистики України*: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2021 році. *Державна служба статистики України*: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі України за січень-грудень 2021 року. *Державна служба статистики України*: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References

1. Kastakova, E., & Bebiakova, D. (2016). Estimated economic impact of the implementation of the DCFTA on the foreign trade of Slovakia and the Ukraine. *16-th international scientific conference proceedings on Globalization and its socio-economic consequences, Slovak Republic*, 2, 831–838.
2. Koliadenko, S., Andreichenko, A., Galperina, L., Minenko, S., & Kovylyna, M. (2020). Analysis and forecasting of Ukrainian agrarian exports to the EU countries. *Agricultural and resource economics-international scientific e-journal*, 6(3), 29–47.
3. Moroz, S., Nagyova, L., Bilan, Y., Horska, E., & Polakova, Z. (2017). The current state and prospects of trade relations between Ukraine and the European Union: the Visegrad vector. *ECONOMIC ANNALS-XXI*, 163(1–2), 14–21.
4. Nagyova, L., Horakova, M., Moroz, S., Horska, E., & Polakova, Z. (2018). The analysis of export trade between Ukraine and Visegrad countries. *E & M EKONOMIE A MANAGEMENT*, 21(2), 115–132.
5. Nepriadkina, N. V. (2017). Spetsyfyka zovnishnoi torhivli posluhamy Ukrainy z krainamy Skhidnoi Yevropy [Specifics of Ukrainian Services Foreign Trade with the Countries of Eastern Europe]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Ser.: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm [Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Ser.: International Relations. Economy. Local lore. Tourism]*, 6, 50–53 [in Ukrainian].
6. Kushniruk V., & Ivanenko T. (2017). Analysis of trends and prospects for development of export and import of goods and services by enterprises of Ukraine at the regional level. *Baltic journal of economic studies*, 3(5), 252–259.
7. Totska, O. L. (2021). ABC-analiz krain YeS za obsiahom tovarooborotu z Ukrainoiu v 2020 rotsi [ABC-analysis of EU countries in terms of trade with Ukraine in 2020]. *Upravlinnia resursnym zabezpechenniam hospodarskoi diialnosti pidpriemstv realnoho sektoru ekonomiky: materialy VI Vseukr. nauk.-prakt. int.-konf. z mizhnar. uchastiu [Management of resource provision of economic activity of enterprises of the real sector of the economy: materials VI All-Ukrainian scientific-practical int.-conf. with international participation]*, Ukraine, 131–133 [in Ukrainian].

8. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (2022). *Ukraine's Foreign Trade in Goods, 2011–2021*. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (2022). *Commodity Pattern of Foreign Trade of Ukraine, 2021*. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

10. Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (2022). *Krainy za tovarnoiu strukturoiu zovnishnoi torhivli Ukrainy za sichen-hruden 2021 roku [Countries by Commodity Structure of Ukraine's Foreign Trade in January-December 2021]*. <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.05.2022 р.